

TR'ANGUMĪ JAK'O JUAJNĪJI KJO RA B'ĪB'Ī A XÓŃI A JŃIŃI B'ONRO (IECM) ZONĪ

Ri jmurĭji kja **jak'o juajnĭji yo yepe panra yo pjósb'épji k'ĭ o nro'ó k'o me na jo'o b'épji ma o tsjaji tr'ónĭ jánzi tr'opji b'ĭb'ĭ ngek'o ra pépjiji yo kjéé yeje otrjo yeje jñii ñe yeje otrjo yeje nziyo**, jak'o ga mamĭ yo jéb'i:

1. So ra jmurĭ jak'o juajnĭji yo pjósb'épji k'o:

- Ra nro'ó kja nuyo tr'ónĭ jak'o pjé nre b'ĭb'ĭ ra pépjiji yeje otrjo yeje jñii ñe yeje otrjo yeje nziyo kja nzi naja yo ts'i jmurjñiñi a jñiñi B'onro
- Ra jmutĭ, jak'o ga mamĭ k'é édyi k'o ra tsja k'o nte k'o mamĭ pjé ra ts'a, k'o édyi k'ĭ me na jo'o nzi ñanto ja ga kja: me pot'ĭ, me zĭnĭ, k'o nre kja, k'o so'o ra b'ob'ĭ, ko ra chjénjui ñe kompji ñe ra jézi ra jmurĭ ko nuyo jmurte.

K'é nte k'ĭ o jizhi o pjósb'épji ra unĭ sets'i ngek'o o pjósb'épji ra jmurĭ jak'o juajnĭji yo b'épji.

2. Ngek'o ra so'o ra édyiji yo pjósb'épji ra b'ĭb'ĭ na jmurte k'o ra mamĭ jarga ts'a, k'o nte ra m'eya najo'o nuyo b'épji jak'o ra pépji yo n'año jmurte kja ne jánzi tr'opji b'ĭb'ĭ k'o ra jmurĭ. K'o b'épji kja a mbo'o k'o jmurte k'o ra mamĭ pjé ra ts'a me ra s'iyaji.

3. Jñi'i k'o nte k'o ra jizhi o pjósb'épji ñe o nronji kja ne juajnĭ yepe panra, ra so'o pjé ra unĭji k'o o nro'o k'o tr'opji k'o mamĭ pés'i ne IECM.

4. Ne IECM ra so'o ra tr'unĭ dyéch'a yepe panra, k'o ra tr'unĭji a kjanu:

- Nre kja nuyo pjósb'épji k'o o mamĭji o nronji nzi naja yo ts'i jmurjñiñi kja nuyo zézhi b'épji yeje otrjo yeje jñi'i ñe yeje otrjo yeje nziyo, k'o jmurte k'o mamĭ jarga ts'a ra juajnĭji dyéch'a nte k'o o pjóns'ĭ najo'o édyi kja k'o ñanto jarga tsja k'o mamĭ, ngek'o ra unĭji k'o yepe panra ne juajnĭ b'épji.
- K'o dyéch'a pjósb'épji k'o ra nro'o ne yepe panra nu zonĭ ra unĭji na jéb'i yepe panra.

- Nuk’o dyéch’a pjósb’épji k’o o nro’o, k’o jñi’i k’o me na jo’o ra uniji k’i o nronji na yepe panra jak’o ga mamĩ ne xiskuama kja nu b’ézhe jñi’i.
  - Ra jyod’iji nuyo yepe panra ra uniji texe yo ts’i jmurñiñi a Jñiñi B’onro.
5. K’o juajni pjósb’épji k’o ra jmurĩ ra pépji kja ne juajni nte ra tsja jak’o ga mamĩ nuba:
- **Ne naja pa’a ñe jñite naja paa ne jñincho zana ne kjéé yeje otrjo yeje jñi’i**, k’o nte kra tr’angumĩ yo jmurñiñi (DD) ne IECM, ra tsjaji ne édyi texe yo pjósb’épji jak’o kanraji, k’i o nro’o kja k’o tr’óni nu jánzi tr’opji kja ngek’o ra pépji ne yeje otrjo yeje jñi’i ñe yeje otrjo yeje nziyo kjéé.
  - **Nu pa’a nziyo ne zana nzincho ne kjéé yeje otrjo yeje jñi’i**, texe k’o nte so’o ra dyóri ko nuyo nte kja ne DD k’i ngeje, k’é tsjinĩ k’o pjósb’épji k’i o édyiji ñe o juajni nte ngek’o ra mamiji kjo na jo’o kja nu jmurte k’o mamĩ pjé ra ts’a.
  - **Nu pa’a nziyo ñe jñincho ne kjéé yeje otrjo yeje jñi’i**, k’o nte k’o jñomĩ ñe dya neji k’o mamĩ k’o nte k’o o édyi ne yeje jñanraji kja DD, k’o mamiji o pjósb’épji pés’i k’o oriji ngek’o so’o ra jmurĩ kja ne juajni b’épji, ma dya ra mbédyé o chju’u kja ne tsjinĩ nzi pjósb’épji k’i o édyiji k’i me na jo’o.
  - Ma k’é nte k’i jñomĩ ra mamĩ io dya a kjanu k’o o mamiji ja ga édyiji ne yeje jñanra yo nte kja ne tr’angumĩ DD, so’o ra dyoriji yo nte k’o pépji a tr’angumĩ jak’o kjaji ra jmurĩ yo nte ñe xipjiji jarga pépji kja ne IECM ra tsja ña jñi’i jñanra najo’o o pjósb’épji. Nuyo ra tsja ma ra kjogĩ yeje pa’a ma o xipjiji ja ga mbédyéji ko nu édyiji ne yeje jñanra jak’o ga mamĩ k’é tsjinĩ kja nu DD k’i ngeje.
  - **Ne dyéch’a naja ne zana nzincho kja jñite naja pa’a ne dyéch’a zana ne kjéé yeje otrjo yeje jñi’i**, k’é jmurte k’i mamĩ pjé ra ts’a ra édyi ñe ra mamĩ pjé ma pjósb’épji ngeje k’i ra nro’o ne jmurte. K’o ra mamĩ yo jmurte k’i mamĩ pjé ra ts’a ngeje k’o ra kjaji, dya ra so’o ra chu’uji.
6. K’o dyéch’a pjósb’épji k’o ra nro’o ne juajni b’épji ne yepe panra ra jmuriji jak’o xamaji nuyo “Xama k’o jo’o b’és’i” nuyo pjósb’épji jánzi tr’opji kja k’o ra pépji kja ne Jñiñi B’onro.
7. K’o mamĩ kjo o kjogĩ kja ne juajni b’épji:
- Ra móji kja Jmurte jak’o pépji ñe xipjiji jarga pépji ne yeje nre zana ne zana dyéch’a naja ne kjéé yeje otrjo yeje jñi’i.

- Ra pēsēji kja ne xiskuama kja juensibi ne IECM (www.iecm.mx), kja pēsméxa juéns'i jak'o pépji yo jmurte (<https://plataformaciudadana.iecm.mx>), ñe jak'o pēs'ë yo jñite jñi'i DD, kja yo jmurjuensibi ne IECM xo ñe kja texe yo kjogĩ kja zĩnb'izhi ñe juensibi k'o so'o ra tsja.

K'é yepe panra ra unĩji k'o nte k'o ra jñomĩ ñe ra nro'o ne juajnĩ b'épji kja ne otr'i nre zana ne zana dyéch'a yeje ne kjéé yeje otrjo yeje jñi'i jak'o jmurĩ nte.

K'o dya mi téb'éji ra kjogĩ kja ne zonĩ ra jokĩ k'o nte k'o kanra kja ne Tr'angumĩ yo Jmurte ñe jak'o xipjiji jarga pépji.

K'é jmurña nguarĩ kja ne zonĩ ñe k'o o kemeji ngek'o o mamiji najo'o, so'o ri jñanra kja: <https://www.iecm.mx/www/taip/cg/acu/2023/IECM-ACU-CG-008-2023.pdf>